

פרשת וירא (א)

אברהם מפרסם אלוקות בעולם בדרך קירוב ובדרך ריחוק.

-א-

על הפסוק "ויקרא שם [אברהם] בשם ה' א-ל עולם" [אברהם היה קורא ומזכיר בכל מקום את שמו של הקדוש ברוך הוא] אומרת הגמרא:

- "אל תקרא "ויקרא" אלא ויקריא, מלמד שהקריא אברהם אבינו לשמו של הקדוש ברוך הוא בפה כל עובר ושבי".

כלומר, לא זו בלבד שקרא לעצמו בשמו של הקדוש ברוך הוא, אלא גם כן הקריא ולימד זאת לאחרים.

ממשיכה הגמרא ומספרת:

- "כיצד [עשה זאת אברהם]? - לאחר שאכלו ושתו, עמדו לברכו, אמר להם, וכי משלי אכלתם? משל אלוקי עולם אכלתם, הודו ושבחו וברכו, למי שאמר והיה העולם".

במדרש אף מסופר, שאדם שלא רצה לברך "למי שאמר והיה העולם", הגיש לו אברהם חשבון וביקש ממנו שישלם לו הון רב בעבור הארוחה שאכל [שכן אברהם גר במדבר, בו מאכל ומשקה הינם יקר המציאות]. וכשהיה שומע האורח, את העלות הגבוהה, היה מתרצה ומברך - "ברוך אל עולם שאכלנו משלו".

בפשטות מובן מדברי המדרש, כי אורח כזה לאחר שהיה שומע את סכום העתק שעליו לשלם, בירך את ה' בלית ברירה ובעל כורחו, ואם כן תמוה - לגבי אלו שאברהם גרם להם שיוזו לה' מרצונם, מובן מדוע משבחת אותו התורה ואומרת ש"הקריא... לשמו של הקדוש ברוך הוא", אך מה מעלה ותועלת באלו שאמרו זאת פעם אחת ומן השפה ולחוץ ובתוכם אין עדיין הכרה בבורא עולם?

- ב -

ניתן להבין זאת בעזרת מאמר המשנה:

"בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב, ומכרזת ואומרת, אוי להם לבריות מעלבונה של תורה..."

לכאורה תמוה, באם כוונתה של "הבת קול" לפעול התעוררות על היהודים בכדי שיעסקו בתורה, היתה ההכרזה צריכה להיות בסגנון חיובי המדבר אודות יוקר ומעלת לימוד התורה, מבלי להדגיש את החסרון של העדר הלימוד - "אוי להם לבריות"?

והביאור בזה:

היות שלכל יהודי יש נפש אלוקית, שרוצה לקיים מצוות, אין צורך לתת לו הסברים על גדלותה ומעלתה של התורה, כיון שמצד עצם נשמתו רוצה הוא בכך, אך לעתים, חומריות וגסות הגוף מסתירה ומכסה על אור הנשמה, דבר הגורם לאי רצון בעסק התורה ועל כך באה הנזיפה - "אוי להם לבריות".

אוצר החכמה

אמנם, נזיפה זו עוזרת ליהודים "שעלבונה של תורה" פועל אצלם התעוררות. אך ישנם אנשים הנמצאים במצב כה שפל ברוחניות, שמצד גודל חומריותם וגסותם, "עלבונה של תורה", אינו פועל עליהם כלל, ועלי-הם צריכים לנזוף ולצעוק, "אתה רע רשע משוקץ מתועב", שרק באופן זה תפעל אצלם שבירה בכל מהותם, ורק על ידי כך יהיו "כלי" לקדושה.

אופן הביטוש והנזיפה אצל סוג כזה של אנשים הוא לא בכדי לגלות אצלם את אור הנשמה (כיון שאינם עדיין "כלי" לקדושה) אלא בכדי לשבור את חומריותם וגסותם.

- ג -

בזה נבין גם את טעמו של אברהם אבינו שהיה פועל ולוחץ על אנשים שלא רצו לברך מעצמם, עד שהוכרחו לומר - "ברוך א-ל עולם שאכלנו משלו". - שכן, כיון שגם לבן נח יש את היכולת לדעת, שיש בעל הבית לבירה זו שהוא הקדוש ברוך הוא. לכן היה אברהם עוסק בפרסום אודות מציאות הבורא בפה כל עובר ושב, אף בקרב אלו שאינם יהודים.

בשעה שהגיע למצב בו האדם העומד לפניו אינו מוכן לקבל על עצמו ענין זה (שיש בעל הבית לבירה זו) היה לוחץ עליו, ובכך שובר את חומריותו וגסותו החיצונית, דבר שגרם לכך שתתגלה בקרבו ההכרה הפנימית באמיתות הענין. ובזה פעל שיאמר מעצמו "ברוך א-ל עולם שאכלנו משלו".

(לקו"ש חלק ט"ו)

איור החכמה

